

VISION GALLERY EXERCISE

TREINU GALERIA VIZAUN

Ita uja treinu ida ne'e liu husi ita nia "grupu knua" (isu hirak nebe klasifikadu) atu ajuda hamehi rezultadu nebe bele habosu stratejia treinu. Total durasaun : 80 minutos.

SENTIDU

- Atu ajuda povu dezenvolve vizaun konaba "ita ne'e atu ba nebe" (Rezultadu tempu naruk nian) atu nune'e dezenvolve stratejia, idepois hili tatika atu to'o ba rezultadu ne'e.
- Atu halo luan povu nia imajinasaun liu-liu mehi konaba tipu sosiadade nebe sira hakarak kria, lao hakat liu valores nebe la klaru atu hetan formas nebe spesifiku.
- Atu fasilita grupu ba dezenvolvementu vizaun komum nian no klarifika valor hirak nebe ita hato'o ba malu.
- Atu ajuda ita hodi diskovre ideas rasik no vizaun hirak maka ita iha ho seluktan.

MATERIAIS

Jornal tahan boot no/ou surat tahan konstrusaun nian, spidol ou kreiom, pita maskara, no alisa pisu ou meja-kadeira.

PASU/ETAPA

1. "Halibur hamotuk iha grupu knua nebe foti isu hanesan no hetan ona suksesu" (10 min. maximum)
Fo naran ba grupu ne'e depois hanoin lisuk konaba wain hira komesa atu hamosu visionariu ho tema: "Ami grupu Knua hetan suksesu ho ami nia isu"
  - Explika katak ita sei hari vizaun ida konaba grupu knua ida-ida ninia lalaok nebe sei mosu iha tempu hanesan wainhira hetan rezultadu.
  - Hato'o ba grupu katak ita hakarak hanoin lisuk atu fo ideas balu konaba oinsa bele hetan buat balu nebe diferente. Uja surat tahan bo'ot hakerek ideas nebe mosu (ou husu ema seluk ruma husi grupu ne'e rasik atu hakerek) Husu ba grupu ne'e atu hanoin konaba "mudansa saida maka mosu wain hira hetan ona ita nia finalidade no signifikaun saida ba povu nia moris.
  - Kuandu ita hakarak atu hamanas uituan grupu ne'e, iha perguntas diak balu nebe ita bele uja atu husu . Uja ezemplu ida deit, laos husi sira hotu nian. Hanoin lisuk bele halo lais uituan. Hato'o ba partisipante sira katak ita la presiza bandu atu ema ida-ida hato'o hanoin iha pontu ida ne'e.. Perguntas nebe atu ajuda ita maka tuir mai ne'e:
    - ✓ Ita nia grupu knua hatudu diferente ruma kuandu ita hetan rezultadu ho suksesu?
    - ✓ Oinsa ho ema feto, mane no labarik sira nia moris?
    - ✓ Oinsa ho Polisia? Defesa? Eskola? Kultura aihan? Vida Arte ? Vida politika?
    - ✓ Oinsa konaba envairomentu, transportasaun no seguransa, nsst.
    - ✓ Iha imovel foun ruma nebe atu hari' ou oinsa sira bele halo adaptasaun?
    - ✓ Tipu prosesu foti desizaun nian ne'e saida?, relasaun sosial sei ezisti ou lae?
    - ✓ Papel foun maka saida?, Iha serviso foun ruma nebe atu ezisti?
    - ✓ Oinsa aspeitu fisiku knua nian?
    - ✓ Mudansa seluk nebe ita atu hare' iha moris loro-loron nian ne'e saida? Lalaok sei sai oinsa?
2. Kriandu vizaun individual (15 min.)
Idepois, fo tempu minutu 10 ou 15, husu individuais sira atu uja minutu hirak ne'e, esbosu sira nia vizaun pesoais ho hakerek, sistematizasaun, halo diagrama ou dezenia.
  - Husu ba ema sira atu uja minutu balu atu hakerek mos konaba mudansa diak nebe lori to'o hetan rezultadu.
  - Ema sira bele halo formas ba sira nia vizaun simultaneamente, hanesan governo, defesa, sistema ekonomika, strutura familia no rekreasaun; ou sira bele foka ba perguntas hanesan

VISION GALLERY EXERCISE

“Komesa agora to’o ba tinan sanolu nia laran komunidadade ida ne’e sei sai oinsa, kuandu mosu ona mudansa diak hanesan ne’e?”

- Enkoraje ema ida-ida atu hanoin kreativamente. Asumu no konstranje konaba osan ou poder.
- Distribui ou hatudu materiais hirak nebe iha hanesan spidol, surat tahan mutin, nsst. Husu ba ema sira katak sira bele uja buat balu husi envairomentu nian (ai oan, aifunan, Jornal ujadu sira, nss) — saida tan maka sira hakarak,— to ilustra sira nia vizaun.
- Husu ba sira katak idepois minutu sanolu ne’e remata, ita sei halibur hamotuk fali atu forma vizaun kolektivu.
- Monitoria tempu, vaga, suporta ema nia skills/ideas. Fo sira hanoin antes tempu ba sesaun ne’e remata.

3. Hari’ Knua Kolektivu

(30 min.)

Tuir mai minutu 30 sei bele uja iha grupu knua nia laran, integra partisipasaun nia vizaun no expresa vizaun komum ida iha surat tahan boot nia laran.

- Bolu grupu hamotuk no esplika katak agora ita atu halo expozisaun kolektivu konaba grupu knua nian nebe ita mehi katak ita hamotuk resolve duni ita nia isu ho susesu .
- Surat tahan boot ne’e prega no hatudu iha parte didin nebe luan (ou tau iha pisu leten), iha neba sira bele komesa tau hamotuk sira nia grupu knua ne’e.
- Kada grupu kiik hatur mehi kombinadu iha didin lolon ou pisu leten iha enkontru nia laran, hodi kria "galleria vizaun".

4. Lao haleu ba Galaria Vizaun

(20 minutu.)

Wain hira tempu remata, ita husu ba “Grupu Knua” atu lao haleu ba vizaun knua nian, nomos vizaun knua seluk ho karimbu foun husi galeria vizaun nian.

- Husu ba knua nebe diferente atu halibur sai hanesan grupu boot. Kuandu grupu sei prekupadu, kompleta sira konaba servisu nebe halo tiha ona no hateten katak sosiadade foun iha progresu ba servisu nebe halao, maibe ita agora presiza atu muda no hare mos buat seluk nebe ita halo ona.
- Esplika katak kada grupu knua sei lao haleu ba grupu knua seluk no hare’ sira nia vizaun ne’e maka oinsa. Enkoraje perguntas konaba servisu ne’e rasik, no konaba prosesu nebe hakbesik ba vizaun.
- Wainhira ita nia grupu knua iha prosesu vizitasaun nia laran, ita sei prezenta ita nia servisu no signifika saida.

Adopta husi Nancy Pearson no Philippe Duhamel ba Projeitu Tatika Foun Konaba Workshop Treinamentu Rejional Azia nian, halao iha Chiang Mai, Thailand, Agustu 2005. Informasaun husi George Lakey iha www.trainingforchange.org, Ida ne’e rasik adopta husi Rekursu Manual ba Revolusaun nia Moris, husi Virginia Coover, Ellen Deacon, Charles Esser, no Christopher Moore, Publika Husi Sosiadade Foun. Ferramenta ida ne’e halo cros cek kultramente no Servisu Diak ho Gruou Balu , Thailand nia Lesbica, Rusia nia Envairomentalista, Estudante Escola Sekundaria Estadu Unidos, U.S. high school students, Anarkista Ingles, nsst.

Iha organizasaun nia laran, ita abele propoin treinu vizaun ida ne’e nudar parte husi vizaun kampania nian konaba mudansa nebe atu kria .Fasilitador bele enkoraje ema sira nebe motivadu ona atu hasoru ba malu no kria servisu forsa nian atu dada idea komum hamotuk, fila fali ba sira liu husi pesquizasaun, depois prezenta sira ba konstituensia ou ejiji ba ema sira kaer poder.